

İnsan Ticareti ile İlgili Vatandaşların Bilinçlendirilmesinde Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün Rolü

Burak TUĞ*

Öz

İnsan ticareti olgusu, 21. yüzyılın çözüm bekleyen en önemli uluslararası sorunlarından birini oluşturmaktadır. Geçmişine bakıldığında, insan ticaretinin çok eski zamanlara dayandığı ortaya çıkmaktadır. Geçmişte kölelik ile iç içe geçen insan ticareti, başta emek ve cinsel sömürü olmak üzere pek çok farklı amaçla gerçekleştirilmektedir. Bireyler tehdit ve baskı altında insan tacirlerinin kontrolüne girebilmektedir. Bu süreçte insan ticaretinin önlenmesine yönelik ulusal ve uluslararası kuruluşlar tarafından çeşitli faaliyetler yürütülmektedir. Çalışma kapsamında insan ticaretine yönelik kitlelerin bilinçlendirilmesinde Türkiye'nin rolü ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu amaçla Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından insan ticaretine karşı hazırlanan üç kamu spotu reklamı, İsviçreli dil-bilimci Ferdinand de Saussure'ün Göstergeler Modeli ışığında analiz edilmiştir. Elde edilen bulgularda, insan tacirlerinin genel olarak çocukları hedef aldıkları ve insan ticareti mağdurlarının emek sömürüsüne maruz bırakıldıkları mesajlarının verildiği görülmüştür. Bu süreçte kamu spotu reklamlarında özellikle ailelerin insan ticaretine karşı bilinçli olmasının vurgulandığı ortaya çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnsan ticareti, emek sömürüsü, sömürü, Türkiye

* Bağımsız Araştırmacı, e-posta: buraktugg@hotmail.com ORCID: 0000-0003-3196-5051

The Role of the Directorate General of Migration Management in Awareness of Citizens Regarding Human Trafficking

Burak TUĞ*

Abstract

The human trafficking concept constitutes one of the most important international problems of the 21st century. Human trafficking dates back to ancient times. The concept of human trafficking, which was intertwined with slavery in the past, is nowadays known as human smuggling. Human trafficking is carried out for many different purposes, particularly as labor and sexual exploitation. In human trafficking, individuals can come under the control of human traffickers under threat and pressure. In this process, various activities are carried out by national and international organizations to prevent human trafficking. It was tried to reveal the role of Turkey in awareness of the masses against human trafficking. For this purpose, three public service announcements prepared by the Directorate General of Migration Management against human trafficking were analyzed in the light of the Indicators Model of the Swiss linguist Ferdinand de Saussure. The findings showed that traffickers have targeted children in general and victims of human trafficking have been exposed to labor exploitation. In this process, it was revealed that public service announcements emphasized the role of families against human trafficking.

Keywords: *Human trafficking, labor exploitation, exploitation, Turkey*

---

*Independent Researcher, e-mail: buraktugg@hotmail.com ORCID: 0000-0003-3196-5051

Giriş

İnsan ticareti, uluslararası alanda pek çok ülkenin ortadan kaldırmaya çalıştığı önemli bir problemdir. İnsan ticareti sonucunda, emek sömürüsü, cinsel istismar, organ-doku ticareti, çocuk evlilikleri, zorla çalıştırma, bireylerin köleleştirilmesi, çocuk askerler vb. pek çok sorun ortaya çıkmaktadır. Özellikle çok göç alan ve göç veren ülkelerde sıkça ortaya çıkabilen insan ticareti, insanların fiziksel ve psikolojik olarak mağdur olmasına yol açmaktadır. Uluslararası boyutta Birleşmiş Milletler tarafından insan ticareti, insanlık suçu olarak ön plana çıkarılmaktadır. Bu süreçte insan ticaretine karşı hapis ve para cezası uygulanarak, insan ticaretinin önlenmesine çalışılmaktadır. İnsan ticaretinin önlenmesine yönelik yaptırımların haricinde, insan haklarını korumaya yönelik sivil toplum kuruluşları tarafından da insan ticaretine karşı farkındalık oluşturulmak ve kitleleri insan ticaretine karşı harekete geçirmek için kampanyalar yürütülmektedir. Türkiye’de de insan ticaretine karşı çalışmalar 2003 yılından itibaren yoğunlaşmış ve insan ticaretinin önlenmesine yönelik İçişleri Bakanlığı bünyesindeki Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından kampanyalar hazırlanmaya başlanmıştır. Özellikle son yıllarda Türkiye’ye yönelik gerçekleşen göç hareketleri, insan ticaretinin de Türkiye için hızla önem kazanan bir sorun olmasına yol açmıştır. Bu süreçte Türkiye’de insan ticaretinin önlenmesinde Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün öncülüğünde çalışmalar başlatılmış ve kamuoyunu insan ticaretine yönelik bilgilendirmek amacıyla kampanyalar hazırlanmıştır.

Türkiye’de insan ticaretini konu alan literatürde çok sayıda akademik çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalar içerisinde; Bulut (2001), yasadışı göçün toplumsal ve kültürel alanda etkilerini; Hakeri (2004), göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti suçlarını; Arslan (2004), Yenidünya (2007), Aydın (2010), Kurt Yücekul (2011), Vural (2018), suç boyutunda insan ticaretini; Çiçekli (2005), yasadışı göç ve insan ticareti ile mücadeleyi; Bolat (2005), dünyada ve Türkiye’de insan ticaretini; Şen (2006), insan ticareti ve organ-doku ticaretini; Jahic ve Karan (2006), fuhuş amaçlı insan ticareti suçunda yaşanan sorunları; Değirmenci (2006), Türk hukukunda insan ticareti suçunu; Selin (2006), uluslararası iş birliği ve müdahale bağlamında Türkiye’de insan ticaretini; Güral (2006), insan ticareti mağdurlarını; De-

mir (2007), Avrupa'da insan ticareti ile mücadele; Kızılsümer (2007), insan ticareti ile mücadelede Türkiye'nin çabalarını; Öztürk ve Ardor (2007), Erdal (2008), Türkiye özelinde suç olarak insan ticaretini; Vural (2007), uluslararası göçmen kaçakçılığı ve insan ticaretini; Topçuoğlu (2007), insan ticaretinde sığınma evi hizmetlerini; Çınar (2008), Türkiye'de insan ticareti ile mücadele kapsamında Uluslararası Göç Örgütü (IOM) örneğini; Özcan ve Arıcan (2008), Avrupa Birliği Ceza Adalet Sistemi'nde insan ticaretini; Dinler (2010), cinsel sömürü amaçlı insan ticareti suçunu; Özer (2010), Türkiye'de insan ticareti mağdurlarını; Kuloğlu (2010), uluslararası belgelerde insan ticaretini; Gülsoy (2010), insan ticaretinin Türk medyasında yer alış biçimlerini; Sayın (2010), insan ticareti suçları ve bunlarla mücadelede uluslararası iş birliğini; Renk ve Demir (2012), insan ticareti ve yasal düzenlemeleri; Okutan (2012), Türkiye örneğinde teori ve pratikte insan ticaretini; Aydoğdu (2012), polisin fuhuş amaçlı insan ticareti ile mücadelesini; Bolat (2013), insan ticareti ve berdel töresini; Göçmen (2014), bir temel hak olarak insan ticareti yasağını; Aydın (2013), Korkusuz (2014), Türk Ceza Kanunu'nda insan ticareti suçunu; Erdal (2014), terör ve organize suç ilişkisi bağlamında insan ticaretini; Baykotan (2014), feminist bir bakış açısından Türkiye'deki insan ticaretini; Kılınc (2014), insan ticareti suçunda mağduriyetin delillendirilmesini; Akgün (2016), modern kölelik bağlamında insan ticaretini; Kuyucu (2017), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde insan ticaretini; Yılmaz (2017) insan ticareti suçu ve içtima sorununu; Şen (2017), insan ticareti ile mücadelede Türkiye'nin rolünü; Kalfa (2018), eski Doğu Bloğu ülkeleri kaynaklı insan ticaretini; Akkoca (2018), insan ticaretinde mağdur çocuk tanımlamasını; Demir (2018), insan ticaretiyle mücadele politikalarını incelemiştir.

İnsan ticareti konusunda ulusal literatürde kapsamlı olarak yapılan incelemede insan ticaretine karşı yürütülen kampanyaların rolünü inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu açıdan mevcut çalışmada insan ticaretinin önlenmesi konusunda Türkiye'de en yetkili kurum olan Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün insan ticareti konusunda insanları bilinçlendirmedeki rolü ele alınmıştır. Çalışmada "Türkiye'de insan ticareti ile mücadelede kitleler ne şekilde bilgilendirilmektedir?" sorusuna yanıt aranması amaçlanmaktadır. Bu amaçla çalışma kapsamında Göç İdaresi

Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan insan ticaretini konu alan üç kamu spotu reklamı, göstergebilimsel analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Kamu spotu reklamlarına Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün resmi Youtube hesabından ulaşılmıştır. Çalışmada Göç İdaresi Genel Müdürlüğü özelinde Türkiye'de insan ticaretine yönelik kitleleri bilinçlendirmek adına verilen mesajlar ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışma, Türkiye'nin insan ticaretine yönelik bakışını ortaya koyması ve insan ticaretinin önlenmesinde Türkiye'de ne gibi yöntemlerin önerildiğini açığa çıkarması bakımından önem taşımaktadır.

1. İnsan Ticaretinin Tanımı ve Boyutları

İnsan ticareti tanım olarak, bireyin belirli amaçlar doğrultusunda zorla sömürüye maruz bırakılmasını ifade etmektedir. 18 Haziran 1862 tarihinde ABD'de köleliğin resmi olarak ortadan kaldırılması, köleliğin insan ticareti olarak evrilmesine ve insan ticaretinin de modern kölelik olarak tanımlanmasına yol açmıştır. Bu süreçte insan ticareti, küresel ölçekte insani bir sorunu teşkil etmektedir (Mahmoud ve Trebesch, 2010, s. 173). İnsan ticaretinde genel olarak birey, emek ve cinsel yönden sömürüye maruz kalmaktadır. İnsan ticareti kazançlı bir iş olarak değerlendirilebilmektedir (Agbu, 2003, s. 2). Buna karşın insan ticareti insan haklarını ihlal etmektedir (Adepoju, 2005, s. 75). İnsan ticareti bir ülke içerisinde veya ülkeler arasında meydana gelebilmektedir. 2003 yılından itibaren Birleşmiş Milletler tarafından insan ticaretinde insanların fiziksel ve psikolojik şiddete maruz kalmaları ve hürriyetlerini kaybetmeleri nedeniyle insan ticareti suç olarak nitelendirilmektedir. 25 Aralık 2003 tarihinde Birleşmiş Milletler, Sınırşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne (UN-TOC) ek olarak yürürlüğe giren İnsan Ticaretinin, Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokolü (CTOC) yürürlüğe koymuş ve insan ticareti yasal olarak suç haline gelmiştir (Farrell ve Pfeffer, 2014, s 46).

Birleşmiş Milletler tarafından insan ticareti, emek sömürüsü, fuhuş, organ-doku ticareti, çocuk evliliği, çocuk istismarı, çocuk işçiliği, çocuk askerler, terör örgütlerine eleman temini gibi boyutlarda ele alınmaktadır. Bu aşamada insan ticaretinde öne çıkan boyutlardan biri de emek

sömürüsüdür. İnsan tacirleri, insan ticareti mağdurlarını ucuz işçi olarak değerlendirebilmekte ve onların emekleri üzerinden önemli miktarda para kazanabilmektedir. Bu süreçte insan ticareti, ucuz emek, yoksulluk, güç dengesizliğinden beslenebilmektedir (Öztürk ve Ardor, 2007, s. 79). Bireylerin çalışma izinlerinin olmaması ve pasaportlarını insan tacirlerine vermeleri, bireylerin kontrollerinin insan tacirlerinin eline geçmesine yol açmaktadır. İnsan tacirleri, bireyler üzerinde tamamen denetim kurduktan sonra onları çok düşük ücretlerde, ağır çalışma koşulları içerisinde, hiçbir sosyal hakka sahip olmadan, iş güvenliği ve sağlığı bakımından tehdit oluşturabilecek işlerde çalıştırabilmektedir. İnsan ticaretinin sağlığı da olumsuz yönde etkilediğine yönelik kanıtlar bulunmaktadır (Ottisova, 2016, s. 317).

İnsan ticareti boyutunda cinsel istismar da önemli bir sorun olarak ön plana çıkmaktadır. Çeşitli ülkelerden belirli vaatler ile getirilen kadınlar, buldukları ülkelerde cinsel sömürüye maruz bırakılabilmektedir (Erdal, 2008, s. 84). Bu aşamada insan tacirleri, iş arayan kadınların hayallerini sömürebilmektedir (Hughes, 2000, s. 625-626). İnsan tacirleri, kadınlar üzerinde denetim kurabilmektedir. İnsan ticareti bağlamında, kadınlar genellikle mağdur olarak gösterilmekte, erkekler de genellikle suçlu olarak ortaya konulabilmektedir (Siegel ve De Blank, 2010, s. 436). Bu aşamada insan tacirleri kadınları fuhşa zorlamakta, karşı çıkan kadınları ise baskı ve tehdit yoluyla sindirmeye çalışmaktadır. Cinsel istismar, bir dizi sağlık sorunu ile de ilişkili olabilmektedir (Oram vd., 2012, s. 1). Diğer yandan insan tacirleri dış dünya ile iletişime geçerek yetkililere ulaşmasını engellemek için kadınları sıkı bir denetim altına almaktadır. İnsan ticareti mağduru kadınlar arasında yüksek düzeyde depresyon ve travma sonrası stres bozukluğu ortaya çıkmaktadır (Abas, 2013, s. 1).

İnsan ticaretinin bir diğer boyutu da organ-doku ticaretidir. İnsan ticareti kapsamında organ ameliyatları vuku bulmaktadır (Budiani-Saberi vd., 2014: 380). Organ-doku ticaretinin uluslararası alanda İran haricinde tüm ülkelerde yasak olması nedeniyle, organ ticareti hijyenik olmayan ve tıbbi olanakların yetersiz olduğu alanlarda gerçekleştirilebilmektedir. Diğer yandan insan ticaretinin bir diğer boyutunu da çocuklar oluşturmaktadır. İnsan tacirleri özellikle çocuk işçiliği üzerinden emek sömürüsüne yönele-

bilmektedir. Çocukların temel hak ve hürriyetlerini savunamayacakları ve karşı koyma yetilerinin yetişkin bireylere göre daha az olacağı düşüncesi, çocukları insan tacirlerinin hedefi haline getirebilmektedir. Çocuklar, insan ticaretinden olumsuz yönde etkilenmektedir (O'Connell Davidson, 2011, s.454). Özellikle iç savaşın olduğu veya yoksulluk oranının yüksek olduğu ülkelerde insan ticareti boyutunda mağdur olan çocuklara sık rastlanabilmektedir. Bunun yanında insan ticareti kapsamında evlilik yoluyla da sömürü söz konusu olabilmektedir (Tyldum, 2013, s. 103).

2. İnsan Ticaretinin Önlenmesi Sürecinde Türkiye’de Yürütülen Çalışmalar

Türkiye, gerek ulusal gerekse uluslararası çalışmalar ile insan ticaretinin önlenmesine katkı sağlamaktadır. Türkiye, 25 Mart 2003 tarihinde Birleşmiş Milletler Sınırışan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesi’ne (Palermo Sözleşmesi) taraf olmuştur. Diğer yandan Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 30 Ocak 2016 tarihinde Avrupa Konseyi İnsan Ticaretiyle Mücadele Sözleşmesi (GRETA) kabul edilmiştir. Türkiye’de Türk Ceza Kanunu’nda (TCK) insan ticareti suç olarak kabul edilmekte ve mevcut suça ilişkin 8 yıldan 12 yıla kadar hapis cezası verilebilmektedir. Türkiye, insan ticareti sorununa ciddi oranda önem göstererek, TCK’da insan ticareti ile ilgili suçları Palermo Sözleşmesi’ne uyumlu hale getirmek için çabalamaktadır. Ayrıca 2014 yılında AB’nin Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı’ndan (IPA) yararlanılarak “İnsan Ticareti Mağdurlarının Korunması Projesi” uygulamaya sokulmuştur. Türkiye, hem kendi vatandaşları hem de yabancılar için, insan haklarını gözeterek, insan ticaretiyle mücadeleye girişmektedir. İnsan ticareti mağdurlarına verilecek desteğin belirlenmesi amacıyla 17 Mart 2016 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkındaki Yönetmelik’i yürürlüğe sokmuştur (MFA, 2019).

Türkiye’de insan ticareti mağdurlarına yardım edilmesi için yetkililerin dışında halkın da desteği istenmektedir. Nitekim insan ticaretinin kapsamlı ve geniş kitleleri etkileyen bir sorun olması sebebiyle insan ticaretinin önlenmesinin yalnızca yetkililer ile sınırlandırılması doğru olmamaktadır. Bu aşamada insan ticaretinde kapsamlı bir stratejinin be-

*İnsan Ticareti ile İlgili Vatandaşların Bilinçlendirilmesinde
Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün Rolü*

nimsenmesi gerekmektedir (Erdal, 2008, s. 89). Türkiye’de vatandaşların insan ticareti mağdurları ile karşılaştıklarında veya bir yerde insan ticareti suçunun işlendiğine dair şüpheye düştüklerinde Yabancılar İletişim Merkezini (YİMER 157) aramaları istenmektedir. YİMER bünyesinde insan ticareti mağdurlarına acil yardım sunulması amaçlanmaktadır (GİGM, 2019). YİMER, haftanın 7 günü 24 saat hizmet vermektedir. Hatta Türkçe ve İngilizce’nin dışında farklı dillerde de insanlara yardım edilmeye çalışılmaktadır. Hat ile özellikle insan ticaretine maruz kalmak üzere olan insanlara ulaşılması ve insanlara insan ticareti mağduru olmadan yardım edilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca insan ticareti mağduru olan insanların da güvenli olarak ülkelerine dönmelerinin sağlanmasına yönelik gerekli bilgilendirmelerin yapılması hedeflenmektedir (İçişleri Bakanlığı, 2019). Bu amaçla çeşitli şekillerde de YİMER’in tanıtımı yapılmıştır.

Resim 1. YİMER Kamu Spotu Reklamı

(Kaynak: İçişleri Bakanlığı, 2019)

Türkiye’de insan ticareti ile mücadele konusunda 2013 yılında İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü aktif hale getirilmiştir. Bu süreçte insan ticaretine karşı daha koordineli olarak hareket edilebilmesi için Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün bünyesinde “İnsan Ticareti Mağdurlarını Koruma Dairesi Başkanlığı” kurulmuştur. Kurulan Daire Başkanlığı, insan ticaretinin önlenmesine yönelik çalışmalar yürütmekle birlikte insan ticareti mağdurlarının korunmasına ilişkin görevleri de yerine getirmektedir. Başkanlık, insan ticareti konusunda yurt içinde yürütülen çalışma-

lar ile doğrudan ilgilenirken, yurt dışındaki konuyla ilgili çalışmalar ile de doğrudan Dışişleri Bakanlığı ilgilenmektedir. Diğer yandan çalışmalar, sivil toplum ile iş birliği içerisinde gerçekleştirilmektedir. Türkiye, çeşitli ülkeler ile insan ticaretinin önlenmesi için iş birliğine girmektedir. Bu aşamada kimi zaman Türkiye ile diğer bazı ülkeler ortak operasyonlar gerçekleştirmektedir (MFA, 2019). Türkiye, faaliyetlerini daha etkin bir şekilde sürdürmek amacıyla Birleşmiş Milletler bünyesindeki Uluslararası Göç Örgütü (IOM) ile ortak hareket etmektedir.

3. Yöntem

Çalışma kapsamında Göç İdaresi Genel Müdürlüğüne ait insan ticaretinin önlenmesine yönelik hazırlanan üç kamu spotu reklamı, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan göstergebilimsel analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Bu aşamada kamu spotu reklamlarında verilmek istenen açık ve gizli mesajlar, dilbilimci Ferdinand de Saussure'ün göstergeler modeli üzerinden analiz edilmiştir. Göstergebilim, en temel tanımıyla açıklanacak olursa; göstergeleri inceleyen bilim dalını ifade etmektedir (Tekinalp ve Uzun, 2013, s. 139; Arpa ve Çakı, 2018, s. 78; Gazi ve Çakı, 2019, s. 58). Gösterge ise, insanların çevresindeki kavramları veya durumları belirli nesnelere ifade etmektedir. Göstergenin işlevi insanların zihinlerindeki ikinci imgeyi ortaya koymaktır (Guiraud, 2016, s. 39). Özellikle göstergelerde soyut olan kavramların daha iyi anlaşılabilmesi için somut hale getirilmesi göstergeyi açıklamaktadır. Göstergebilim ile mesaj içinde gizlenen kodlar açığa çıkarılabilmektedir (Tanyeri Mazıcı ve Çakı, 2018, s. 295). Göstergebilimin ortaya çıkmasında ve günümüzdeki haliyle kullanılmasında ilk temeller ABD'li dilbilimci Charles Sanders Peirce ve İsviçreli dilbilimci Ferdinand de Saussure'ün çalışmaları ile olmuştur (Gazi vd., 2018: 15). Göstergebilim alanındaki ilk çalışmaların dilbilimciler tarafından yapılması, başlangıçta göstergebilimin dilbiliminin bir parçası olarak yorumlanmasına sebep olmuştur (Gülada vd., 2019, s. 1086). Buna karşın zaman içerisinde göstergebilimin sınırlarını aşarak, dilbiliminin dışında da pek çok farklı alanda kullanılmaya başlanması ile insanların zihinlerindeki algı, dilbiliminin göstergebilimin bir parçası içerisinde olduğu yönünde değişmiştir. Peirce ve Saussure, göstergebilim alanında çalışmalar yürütürken birbirlerinin çalışmalarından haberdar değildiler.

Bu nedenle Peirce göstergebilimi, gösterge, nesne ve yorumlayan olarak üç boyutta ele almıştır. Saussure ise göstergeyi, gösteren ve gösterilen olarak iki aşamada incelemiştir (Sığırcı, 2016, s. 52). Saussure, dil içerisinde herkes tarafından kabul edilen anlamın dışında bir ikinci anlamın da olduğunu belirtmiştir (Saussure, 2014, s. 81). Saussure'e göre insanlar buldukları kültür içerisinde, çevresindeki göstergelere belirli anlamlar yüklemektedir. Bu anlamlar kültürden kültüre farklı boyutlarda açıklanabilmektedir. Saussure, gösterenin kültürel anlamından uzak, insanların zihinlerine ilk gelen anlamlarını gösteren olarak değerlendirmektedir. Örneğin, insanlar "elma" göstergesinde ilk anlam olan meyveyi düşünmektedir. Bu ortak algı, evrenselliği meydana getirmekte ve gösterenin gösteren algısını herkes için ortak bir kavram olarak ön plana çıkarmaktadır. Gösterilen ise gösterenin ikinci anlamı olarak nitelendirilen, kültüre özgü, öznel anlamını ortaya koymaktadır. Saussure'ün gösteren ve gösterilen kavramlarının temelinde göstergeler modeli meydana gelmiştir. Saussure'e göre gösteren ve gösterilen arasındaki ilişkiyi belirleyen, kullanıcılar arasında meydana gelen uzlaşıdır (Fiske, 2017, s. 139). Saussure'ün modeli zaman içerisinde farklı felsefeciler tarafından geliştirilmiştir. Nitekim ölümünden sonra Saussure'ün göstergebilim alanına kazandırdığı kavramlar, çağdaşlarını etkisi altında bırakmıştır (Rifat, 2013, s. 198).

4. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün Kamu Spotu Reklamlarının Göstergeler Modeli Üzerinden İncelenmesi

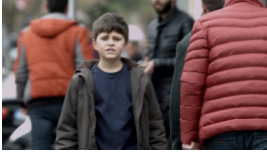
Çalışmanın bu kısmında Göç İdaresi Genel Müdürlüğüne ait "Sömürü", "Oyun" ve "Çocuk" konulu üç kamu spotu reklamı göstergebilimsel açıdan analiz edilmiştir.

4. 1. Sömürü Konulu Kamu Spotu Reklamı

Sömürü konulu kamu spotu reklamı, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından 30 Temmuz 2017 tarihinde paylaşılmıştır. Kamu spotu reklamı, toplam altı sekanstan meydana gelmektedir. Gösteren açısından incelendiğinde ilk sekansta küçük bir çocuğun sokakta kaybolduğu aktarılmaktadır. Çocuğun kaybolduğunu fark eden bir adamın da çocuğu kaçırdığı yansıtılmaktadır. İkinci sekansta da genç bir kızın internet üzerinden bir adamla konuştuğu aktarılmaktadır. Adam genç kıza, bir evde çocuk bakıcısı olacağını bil-

dirmektedir. Genç kız, adamın iş vaadi üzerine valizini toplayıp evinden ayrılmaktadır. Üçüncü sekansta, göçmen bir gencin tekstil atölyesinde çalıştığı gösterilmektedir. Sekansta göçmen gencin zor şartlar altında çalıştığı aktarılmaktadır. Dördüncü sekansta, kaybolan çocuğun insan tacirlerinin eline geçtiği yansıtılmaktadır. Çocuk insan tacirleri tarafından zorla çalıştırılmaktadır. Beşinci sekansta ise çocuk bakıcılığı yapmak vaadiyle ayrılan genç kızın, seks işçisi olarak çalıştırıldığı yansıtılmaktadır. Altıncı ve son sekansta ise göçmen gencin tekstil atölyesinde çalıştırılması konu edinilmektedir. Kamu spotu reklamı süresince “Dünya çapında 21 milyon insan atölyelerde, eğlence mekânlarında, evlerde, sokaklarda zorla çalıştırılıyor veya dilendiriliyor. Çalınmış hayatlar... Çalınmış hayaller... İnsan ticareti kişilerin tehdit ve baskı ile çalıştırılmalarıyla işlenen uluslararası bir suçtur. Cinsel amaçlı sömürü, zorla çalıştırma, çocuk ticareti, organ ve doku ticareti en çok görülen türleridir. Beni artık görün! Köle olmak istemiyorum” yazıları ekranda belirmektedir (GİGM, 2019a).

Sekans 1. 1.

Sekans 1. 2.

Sekans 1. 3.

Sekans 1. 4.

Sekans 1. 5.

Sekans 1. 6.

Gösterilen açılarından incelendiğinde birinci sekansta, insan ticareti bağlamında kaybolan bir çocuğun başına gelenler aktarılmaya çalışılmaktadır. Sekansta kayıp çocukların insan tacirleri için önemli bir hedef olduğuna vurgu yapılmaktadır. İnsan tacirlerinin hedeflerine ulaşabilmek için baskı ve tehdit yoluna başvurabilecekleri ve insanları zor durumda bırakabilecekleri aktarılmaktadır. İkinci sekansta ise, insan tacirleri tarafından mağdur edilen kişiler konu edinilmektedir. Sekansta insan tacirlerinin, insanları ikna edebilmek adına yalan söyleyebilecekleri ve insanları aldatarak istedikleri yöne çekebilecekleri aktarılmaktadır. Bu aşamada insan ticareti

mağdurlarının cinsel sömürüye maruz kalabilecekleri ve seks işçisi olarak zorla çalıştırılabilecekleri aktarılmaktadır. Üçüncü sekansta ise ülkelerinden ayrılan göçmenlerin insan tacirlerinin elinde emek sömürüsüne maruz kalmaları yansıtılmaktadır. Göçmenlerin, ailelerinin geçimlerini sağlamak için insan tacirlerinin kontrolü altına girdiği ve zor şartlar altında çalışmaya mecbur edildiği yansıtılmaktadır. Böylece kamu spotu reklamında insan ticaretinin baskı, tehdit, cinsel sömürü ve emek sömürüsü olarak sunulduğu ortaya çıkmaktadır. Kamu spotu reklamının son üç sekansında ise insan ticareti mağdurlarının maruz kaldığı olumsuzluklara vurgu yapılmakta ve hüznün duygusu ön plana çıkarılarak, kamuoyunda insan ticaretine karşı duyarlılık oluşturulmasıyla kitlelerin insan ticaretinin önlenmesine yönelik harekete geçmesi amaçlanmaktadır. Böylece insan ticaretine yönelik inşa edilen olumsuz algı ile insanların yaşadıkları mağduriyete dikkat çekilmesi hedeflenmektedir.

Tablo 1. Sömürü Konulu Kamu Spotu Reklamı

Göstergeler Modeli		
Gösterge	Gösteren	Gösterilen
İnsan	Kaybolan çocuk	Baskı, tehdit
İnsan	Çocuk bakıcısı olmak isteyen genç kız	Cinsel sömürü
İnsan	Yurt dışında ailesi için çalışan genç erkek	Emek sömürüsü

4. 2. Oyun Konulu Reklam

Oyun konulu kamu spotu reklamı, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından 11 Şubat 2019 tarihinde paylaşılmıştır. Kamu spotu reklamı, toplam iki sekanstan meydana gelmektedir. Gösteren açısından incelendiğinde sekansta bir sahne öncesi iki oyuncunun prova yaptıkları konu edinilmektedir. Erkek oyuncu kadın oyuncu üzerinde istediklerini yapması konusunda baskı kurmaktadır. Kadın oyuncu da erkek oyuncunun telkinlerini yerine getirmeyeceğini belirtmektedir. Bu aşamada kadın oyuncuya sinirlenen erkek oyuncu, istediğinin yerine getirilmemesi durumunda kadın oyuncunun çocuğuna zarar vereceğini bildirmektedir. İkinci sekansta her iki oyuncu da “Keşke bir film senaryosu olsaydı bu çalıştığımız. Ama değil. Her yıl dünyada milyonlarca insan kandırılıyor, kaçırılıyor. Köle gibi çalışmaya, hırsızlığa, fuhşa, dilencilığe zorlanıyor. İnsan ticareti insanlık suçudur.

Türkiye'nin insan ticareti ile mücadelesine destek verin. Bu suça ortak olmayın" şeklinde ortak açıklamada bulunmaktadır (GİGM, 2019b).

Sekans 2. 1.

Sekans 2. 2.

Gösterilen açılarından incelendiğinde birinci sekansta, insan ticareti bağlamında insan tacirleri ve insan ticareti mağdurlarının diyaloglarının yansıtılması amaçlanmaktadır. Erkek oyuncu bu süreçte doğrudan insan tacirlerinin, kadın oyuncu ise insan ticareti mağdurlarının temsili olarak ön plana çıkarılmaktadır. Erkek oyuncu, kadın oyuncuyu çalışmaya zorlamakta, kadın oyuncu ise bunu reddetmektedir. Bu yolla insan ticareti mağdurlarının, insan tacirlerinin elinde zorla çalıştırıldıklarına vurgu yapılmaktadır. Erkek oyuncunun istediklerinin yapılmadığı takdirde kadın oyuncunun çocuğuna zarar vereceğini bildirmesi ile insan tacirlerinin zorlukla karşılaştıklarında baskı ve şiddete başvurabilecekleri mesajı verilmektedir. Bu süreçte insan ticareti, kamu spotu reklamı üzerinden baskı ve şiddet kavramları ile birlikte sunulmaktadır. Ayrıca insanların zihinlerinde insan ticaretine yönelik olumsuz bir algı oluşturarak, insan ticaretine karşı kitlelerin desteğinin alınması amaçlanmaktadır. Nitekim bu süreçte yaşananların bir oyun olmadığı, aksine gerçeklerin sunumu olduğu aktarılarak, insan ticaretinde insanların nasıl mağdur edildikleri ve ne gibi acılar yaşadıkları aktarılmaya çalışılmaktadır. İnsan ticaretinin oyun şeklinde sunulması yoluyla insan ticaretine karşı farkındalık oluşturulması ve insan ticaretine önemli bir sorun olarak vurgu yapılması amaçlanmaktadır. Kamu spotu reklamında, çalışma kapsamında incelenen ilk spotta olduğu gibi, insanların hüznü duygusu üzerinden etkilenmesi amaçlanmaktadır. Bu minvalde insan ticaretine maruz kalan kişilerin mağduriyetleri üzerinden insan ticaretine karşı mesaj verilmeye çalışılmaktadır.

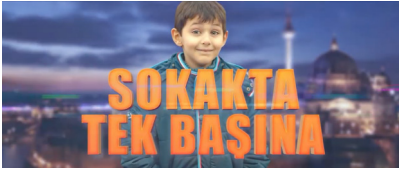
Tablo 2. Oyun Konulu Kamu Spotu Reklamı

Göstergeler Modeli		
Gösterge	Gösteren	Gösterilen
İnsan	Kadın oyuncu	Baskı ve şiddet gören insan ticareti mağduru
İnsan	Erkek oyuncu	Baskı ve şiddete yol açan insan ticareti mağduru

4. 3. Çocuk Konulu Kamu Spotu Reklamı

Çocuk konulu kamu spotu reklamı, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından 25 Eylül 2019 tarihinde paylaşılmıştır. Kamu spotu reklamı, toplam dört sekanstan meydana gelmektedir. Gösterilen açısından incelendiğinde sekans, “Sokakta tek başına, 150 milyar bütçesi, 40 milyon oyuncusu, 8 milyar seyircisiyle dev prodüksiyon” açıklamalarıyla başlamaktadır. İkinci sekansta küçük bir çocuğun ailesi ile mutlu bir anına yer verilmektedir. Bu sırada çocuk ailesinin yanından kaybolmaktadır. Kaybolan çocuk, insan tacirlerinin eline geçmekte ve çocuk kaçırılmaktadır. Üçüncü sekansta çocuğun, insan tacirleri tarafından kaçırıldıktan sonra çalıştırılmaya zorlandığı aktarılmaktadır. Kamu spotu reklamında “Dünyada 40 milyondan fazla insan ticareti mağduru var ve her yıl suç örgütleri 150 milyar dolardan fazla gelir elde ediyor. İnsan ticareti uluslararası bir insanlık suçudur” açıklaması ortaya çıkmaktadır. Dördüncü ve son sekansta da televizyon sunucusu ve gazeteci Müge Anlı ekrana çıkarak, “Bu suça daha fazla sessiz kalmayacağınıza söz verin. Birinin bu suçu işlediğini düşünüyorsanız, mutlaka arayın” şeklinde açıklamada bulunmaktadır. Bu sırada ekranda insan ticaretinin ihbar edilmesi için telefon numaraları ortaya çıkmaktadır (GİGM, 2019c).

Sekans 3. 1.

Sekans 3. 3.

Sekans 3. 2.

Sekans 3. 4.

Gösterilen açılarından incelendiğinde birinci sekansta, insan ticareti bağlamında doğrudan insan ticareti mağduru çocuklara yer verildiği görülmektedir. İnsan ticareti mağduru çocukların, evlerinden ayrılan veya kaybolan çocuklar olduğu algısı üzerinden insan tacirlerinin ailesinden uzaklaşan çocukları hedef aldığı vurgusu yapılmaktadır. İnsan tacirlerinin çocukları kaçırdıkları ve onları kendi çıkarları doğrultusunda çalıştırdıkları mesajı verilmektedir. İnsan ticareti mağduru çocuğun, mağduriyet yaşamadan önce ailesi ile mutlu bir yaşam sürdürdüğü aktarılmaktadır. Ardından bir anlık boşlukta, çocuğun ailesinden uzaklaştığı ve tanımadığı biri tarafından kandırılarak (veya zorla) kaçırıldığı yansıtılmaktadır. Bu yolla ailelerin çocuklarına sahip çıkması ve insan tacirlerine karşı daha bilinçli hareket etmesi gerektiği mesajı verilmektedir. Ayrıca çocuğun kaçırıldıktan sonra maruz kaldığı baskı ve tehdit üzerinden insan ticaretine karşı olumsuz bir algı inşa edilmekte, insan ticareti mağduru çocuğun mutlu bir yaşamdan nasıl mutsuz bir yaşama sürüklendiği aktarılmakta, meydana getirilen iki zıtlık üzerinden de insan ticaretinin insanların yaşamlarını nasıl olumsuz bir şekilde değiştirebileceğine yönelik mesaj verilmeye çalışılmaktadır. Bu kamu spotu reklamında çalışma kapsamında incelenen ilk iki kamu spotu reklamında olduğu gibi hüznün duygusu meydana getirilerek insan ticaretine yönelik duyarlılık oluşturulmasının amaçlandığı görülmektedir. Diğer yandan ise önceki iki kamu spotu reklamından farklı olarak kanaat önderi konumunda televizyon sunucusu ve gazeteci Müge Anlı'nın konuşmasına yer verilmektedir. Anlı'nın konuşmasında kitleler, insan ticaretine karşı mücadeleye çağırılmaktadır. Özellikle bu süreçte insanların insan ticareti ile karşılaştıklarında veya herhangi bir şüpheye kapıldıklarında yetkililer ile iletişime geçmeleri istenmektedir.

Tablo 3. Çocuk Konulu Kamu Spotu Reklamı

Göstergeler Modeli		
Gösterge	Gösteren	Gösterilen
İnsan	Küçük çocuk	Çaresizlik, endişe, korku
İnsan	İnsan tacirleri	Baskı, şiddet

Sonuç

Çalışma kapsamında incelenen kamu spotu reklamlarında doğrudan insan ticaretinin emek ve cinsel sömürü odaklı ele alındığı ortaya konulmuştur. Bu süreçte insan tacirlerinin baskı, tehdit veya kandırarak insanları ikna ettikleri üzerinde durulmuştur. Özellikle kamu spotu reklamlarında insan tacirlerinin çocuklar üzerine odaklandığı vurgulanarak, ailelerin insan tacirlerine karşı daha bilinçli hareket etmesi gerektiği belirtilmiş ve insan ticaretine yönelik farkındalık oluşturulması amacıyla farklı yöntemlerden yararlanıldığı görülmüştür. Kamu spotu reklamlarının birinde insan ticareti boyutunda yaşanan tehdit ve şiddet bir oyunmuş gibi sunulmuş, buna karşın yaşananlar oyundan ziyade insan ticareti mağdurlarının maruz kalabileceği sıradan bir durum olarak aktarılmıştır. Diğer spotta televizyon sunucusu ve gazeteci bir kişi ön plana çıkarılmış ve insan ticareti konusunda kanaat önderi olarak insanları bilgilendirmesi amaçlanmıştır. Kamu spotu reklamlarında kitleler, insan ticareti mağduru olmamaları ve insan ticaretine maruz kalan bireylere yardım etmeleri konusunda uyarılmaktadır. Gelecek kamu spotu reklamlarında, insanların insan taciri olarak rol almasını önleyici mesajlara da yer verilmesi, insan ticaretinin etkisinin azaltılmasında kamu spotu reklamlarının rolünü daha da etkili kılabilecektir.

Kamu spotu reklamlarında kamuoyunda insan ticaretine yönelik olarak, kitlelerin dikkatini çekebilmek ve insan ticaretine karşı kitleleri harekete geçirebilmek için hüznün duygusunun etkili bir şekilde kullanıldığı görülmektedir. İnsan ticareti mağdurlarının başına gelen olumsuzluklara ana hatları ile değinilmekte ve oluşturulan hüznün duygusu ile insanlarda insan ticaretine yönelik duyarlılık oluşturulması amaçlanmaktadır. Buna karşın insan ticaretini konu alan gelecek kamu spotu reklamlarında hüznün duygusunun yanında korku, öfke ve coşku gibi farklı duyguların da ön plana çıkarılmasının da insan ticaretinin önlenmesine yönelik kitlelerin harekete geçirilmesinde etkili olabileceği düşünülmektedir. Örneğin kamu spotu reklamında korku duygusu ön plana çıkarılarak, insan tacirlerinin ve insan ticaretine yardım edenlerin alacakları cezalara vurgu yapılması kamu spotu reklamlarının ikna etkisinin artırılmasında önemli bir rol oynayabilecektir. Diğer yandan kamu spotu reklamında Türkiye özelinde insan ticaretine yönelik istatistiki bilgilere yer verilmesi ve aynı zaman-

da doğrudan insan ticareti mağdurlarının oynatılması veya söylemlerine yer verilmesi kamu spotu reklamında verilen mesajların güvenilirliğini ve inandırıcılığını olumlu yönde etkileyebilecektir.

Çalışmada Göç İdaresi Genel Müdürlüğü özelinde Türkiye’de kamu spotu reklamlarının insan ticaretinin önlenmesindeki rolü ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışma, incelediği konunun güncel ve özgün bir çalışma olması bakımından önem taşımaktadır. Buna karşın çalışmada elde edilen bulgular, insan ticaretine karşı hazırlanan kamu spotu reklamlarının kitleler üzerindeki etkisini ortaya koyamamaktadır. Bu açıdan gelecek çalışmaların, insan ticaretine karşı hazırlanan kamu spotu reklamlarının kitlelerin insan ticaretine yönelik tutum ve davranışlarını ne şekilde etkilediğini ortaya koyan nicel araştırmalara yönelmesinin alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Abas, M., Ostrovski, N. V., Prince, M., Gorceag, V. I., Trigub, C., & Oram, S. (2013). Risk Factors for Mental Disorders in Women Survivors of Human Trafficking: a Historical Cohort Study. *BMC Psychiatry*, 13(1), 204, 1-11.
- Adepoju, A. (2005). Review of Research and Data on Human Trafficking in Sub-Saharan Africa. *International Migration*, 43(1-2), 75-98.
- Agbu, O. (2003). Corruption and Human Trafficking: The Nigerian Case. *West Africa Review*, 4(1), 1-13.
- Akgün, E. (2016). Modern Kölelik İnsan Ticareti ve Rakamlarla Türkiye Gerçeği. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(1), 157-182.
- Akkoca, S. (2018). İnsan Ticareti Suçu Kapsamında Mağdur Çocuk Tanımlaması, İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans, İstanbul.
- Arpa, M., & Çakı, C. (2018). “İş Kazası Diye Bir Şey Yoktur”: Kanada İş Güvenliği Reklamları Üzerine İnceleme. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 9(2), 75-87.
- Arslan, Ç. (2004). İnsan Ticareti Suçu (TCK Md. 201/b). *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 53(4) 19-83.
- Aydın, E. (2010). İnsan Ticareti Suçu, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya.
- Aydın, M. (2013). *Türk Ceza Kanunu'nda İnsan Ticareti Suçu*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Aydoğdu, S. (2012). Türkiye’de İnsan Ticareti Suçu ve Polisin Fuhuş Amaçlı İnsan Ticareti ile Mücadelesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon.
- Baykotan, C. (2014). Human Trafficking in Turkey: A Feminist Analysis. *Fe Dergi*, 6(2), 14-24.

Bolat, G. (2005). *Dünyada ve Türkiye’de İnsan Ticareti*, Polis Akademisi Başkanlığı Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Bolat, G. A. (2013). *Berdel Töresi ve İnsan Ticareti*, Polis Akademisi Başkanlığı Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

Budiani-Saberi, D. A., Raja, K. R., Findley, K. C., Kerketta, P., & Anand, V. (2014). Human Trafficking for Organ Removal in India: a Victim-Centered, Evidence-Based Report. *Transplantation*, 97(4), 380-384.

Bulut, İ. (2001). Yasadışı Göçün Toplumsal ve Kültürel Alanda Ülkemize Etkileri. *Türk Koop. Ekin*, 18, 44-48.

Çınar, Ş. Y. (2008). *Uluslararası Örgütler ve İnsan Hakları: Türkiye’de İnsan Ticareti ile Mücadele Kapsamında Uluslararası Göç Örgütü (IOM) Örneği*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Çiçekli, B. (2005). Yasadışı Göç, İnsan Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mücadele ve Türkiye. *Polis Bilimleri Dergisi*, 7(1), 43-57.

Değirmenci, O. (2006). Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda İnsan Ticareti Suçu. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 67, 57-96.

Demir, B. (2007). *Avrupa’da İnsan Ticareti ile Mücadele*, Marmara Üniversitesi Avrupa Birliği Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Demir, T. (2018). İnsan Ticaretiyle Mücadele Politikaları: Türkiye ve AB Ülkeleri İncelemesi, Yalova Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yalova.

Dinler, V. (2010). *Cinsel Sömürü Amaçlı İnsan Ticareti Suçunun Yöntemi ve Mağdurları (Isparta Örneği)* in Ozeren, S., Sozer, M. A., Demir, O. O. (Eds.), *Yerelden Küresele Sınıraşan Suçlar* (pp. 189-215). Ankara, Turkey: Polis Akademisi Yayınları.

Erdal, H. (2008). Organize Bir Suç Türü Olarak İnsan Ticareti ve Türkiye Örneği. *Polis Bilimleri Dergisi*, 10(2), 79-91.

Erdal, H. (2014). *Terör ve Organize Suç İlişkisi: PKK Terör Örgütü ve İnsan Ticareti*, Polis Akademisi Başkanlığı Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Farrell, A., & Pfeffer, R. (2014). Policing Human Trafficking: Cultural Blindness and Organizational Barriers. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 653(1), 46-64.

Fiske, J. (2017). İletişim Çalışmalarına Giriş. Çev: Süleyman İrvan. 5. Baskım. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Gazi, M. A., Çakı, C., & Gülada, M. O. (2018). İspanya 2000 Partisi'nin Göçmen Karşıtı Propaganda Faaliyetleri Üzerine İnceleme. *Ankara Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 11-22.

Gazi, M. A. & Çakı, C. (2019). Şili Ulusal İnsan Hakları Örgütü'nün Göçmen Ayrımcılığına Karşı Hazırlanan Kamu Spotu Reklamları Üzerine İnceleme. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 50-77.

Gİ (2019). "Göç İdaresi ve İnsan Ticareti", <https://www.goc.gov.tr/insan-ticareti-sss>, Erişim Tarihi: 22.10.2019.

GİGM (2019a). "Sömürü Konulu Reklam", <https://www.youtube.com/watch?v=AxpNhK6O6NU>, Erişim Tarihi: 22.10.2019.

GİGM (2019b). "Oyun Konulu Reklam", <https://www.youtube.com/watch?v=cwEc9a0E6L0>, Erişim Tarihi: 22.10.2019.

GİGM (2019c). "Çocuk Konulu Reklam", <https://www.youtube.com/watch?v=7bWodAyu7Ek>, Erişim Tarihi: 22.10.2019.

Göçmen, İ. (2014). Bir Temel Hak Olarak İnsan Ticareti Yasağı: Avrupa Özelinde Bir İnceleme. *MHB*, S, 1, 1-29.

Guiraud, P. (2016). *Göstergebilim*. Çev., Mehmet Yalçın. 3. Baskı. Ankara: İmge Kitabevi.

Gülada, M. O., & Gazi, M. A. & Çakı, C. (2019). Nazi Propagandasının Ulusal Seferberlikte İdealize Ettiği Alman Genç Kızları: "Das Deutsche Mädel" Dergisi Üzerine İnceleme. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6(2), 1079-1100.

Gülsoy, L. Ş. (2010). İnsan Ticareti ve Türk Medyasında Yer Alış Biçimleri Üzerine Bir İnceleme, Yeditepe Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Güral, D. (2006). İnsan Ticareti Mağdurları. Uluslararası Göç Sempozyumu. Zeytinburnu Belediye Başkanlığı. İstanbul-Türkiye.

Hakeri, H. (2004). Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti Suçları (TCK 201/a ve 201/b). *KHUKA*, S, 1, 1-18.

Hughes, D. M. (2000). The” Natasha” Trade: The Transnational Shadow Market of Trafficking in Women. *Journal of International Affairs*, 625-651.

IOM (2019). “IOM in Turkey”, <https://turkey.iom.int/iom-turkey>, Erişim Tarihi: 23.10.2019.

İçişleri Bakanlığı (2019). «İnsan Ticareti ile Mücadelede Türkiye'nin Çabalarına Destek ve İnsan Ticaretine Konu Kişilerin Adalete Erişimini Teşvik Projesi (IPA)», <https://www.icisleri.gov.tr/diab/1--insan-ticareti-ile-mucadelede-turkiyenin-cabalarına-destek-ve-insan-ticareti-ne-konu-kisilerin-adalete-erisimini-tesvik-projesi-ipa>, Erişim Tarihi: 22.10.2019.

Jahic, G., & Karan, U. (2006). Türk Ceza ve Ceza Usul Hukuku ve Fuhuş Amaçlı İnsan Ticareti Suçunda Yaşanan Sorunlar. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 67, 97-110.

Kalfa, A. (2018). *Eski Doğu Bloku Ülkeleri Kaynaklı İnsan Ticareti ve Fuhuş Sektöründe Çalışan Kadınlar*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Kılınç, M. (2014). İnsan Ticareti Suçunda Mağduriyetin *Delillendirilmesi, Mağdurla Yapılan Mülakatın Önemi ve Yargılama Sürecine Etkileri*, Kara Harp Okulu Komutanlığı / Savunma Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Kızılsümer, D. (2007). İnsan Ticareti ile Mücadele: Uluslararası Belgeler ve Türkiye'nin Çabaları. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 62 (01), 113-145.

- Korkusuz, G. (2014). İnsan Ticareti Kavramı ve 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda İnsan Ticareti Suçu, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Kuloğlu, T. (2010). *Uluslararası Belgelerde ve Türk Hukukunda İnsan Ticareti*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Kurt Yücekul, G. (2011). İnsan Ticareti Suçu, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- Kuyucu, N. (2017). Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde İnsan Ticareti: Rantsev ve Sonrası. *Fe Dergi*, 9(2), 30-43.
- Mahmoud, T. O., & Trebesch, C. (2010). The Economics of Human Trafficking and Labour Migration: Micro-Evidence from Eastern Europe. *Journal of Comparative Economics*, 38(2), 173-188.
- MFA (2019). "Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı Türkiye'nin İnsan Ticaretiyle Mücadelesi", http://www.mfa.gov.tr/turkiye_nin-insan-ticaretiyle-mucadelesi-.tr.mfa, Erişim Tarihi: 22.10.2019.
- O'Connell Davidson, J. (2011). Moving Children? Child Trafficking, Child Migration, and Child Rights. *Critical Social Policy*, 31(3), 454-477.
- Okutan, E. (2012). *Teori ve Pratikte İnsan Ticareti: Türkiye Örneği*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Oram, S., Stöckl, H., Busza, J., Howard, L. M., & Zimmerman, C. (2012). Prevalence and Risk of Violence and the Physical, Mental, and Sexual Health Problems Associated with Human Trafficking: Systematic Review. *PLoS Medicine*, 9(5), 1-13.
- Ottisova, L., Hemmings, S., Howard, L. M., Zimmerman, C., & Oram, S. (2016). Prevalence and Risk of Violence and the Mental, Physical and Sexual Health Problems Associated with Human Trafficking: an Updated Systematic Review. *Epidemiology and Psychiatric Sciences*, 25(4), 317-341.
- Özcan, M. & Arıcan, M. (2008). *AB Ceza Adalet Sisteminde Göçmen Ka-*

- çakçılığı ve İnsan Ticareti*. Uluslararası Hukuk ve Politika, 4(15), 1-37.
- Özer, E. N. (2010). *Türkiye’de İnsan Ticareti Mağdurları Üzerine Bir Araştırma*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Öztürk, F., & Ardor, H. N. (2007). Suç Sanayiinin Bir Alanı İnsan Ticareti: Türkiye Açısından Bir Değerlendirme. *Ekonomik Yaklaşım*, 18(62), 79-102.
- Renk, B. & Demir, O. Ö. (2012). İnsan Ticareti ve Yasal Düzenlemeler: Eski Sorunlar, Yeni Çözümler. *Polis Bilimleri Dergisi*, 13(1), 51-75.
- Rifat, M. (2013). *Açıklamalı Göstergibilim Sözlüğü: Kavramlar, Yöntemler, Kuramcılar, Okullar*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Saussure, D. F. (2014) *Genel Dilbilim Yazıları*, Çev. Savaş Kılıç, İstanbul: İthaki Yayınları.
- Sayın, H. (2010). *Uluslararası Hukuk ve Türk Hukuku Bakımından Göçmen Kaçakçılığı, İnsan Ticareti, Cinsel Sömürü Suçları ve Bunlarla Mücadelede Uluslararası İşbirliği*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- Selin, A. (2006). *Türkiye’de İnsan Ticareti: Uluslararası İşbirliği ve Müdahale*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Sığırcı, İ. (2016). *Göstergibilim Uygulamaları, Metinleri, Görselleri ve Olayları Okuma*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Siegel, D., & De Blank, S. (2010). Women who Traffic Women: the Role of Women in Human Trafficking Networks–Dutch Cases. *Global Crime*, 11(4), 436-447.
- Şen, Y. F. (2006). *Dünya ve Türkiye Perspektifinden Göçmen Kaçakçılığı İnsan Ticareti Organ-Doku Ticareti*. Ankara, Kom/Tadoc Yayınları.
- Şen, A. (2017). *Yasadışı Göç, İnsan Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mücadelede Türkiye’nin Rolü*, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karabük.

- Tanyeri Mazıcı, E., & Çakı, C. (2018). Adolf Hitler'in Korku Çekiciliği Bağlamında Kamu Spotu Reklamlarında Kullanımı, *Erciyes İletişim Dergisi*, 5(3), 290-306.
- Tekinalp, Ş. & Uzun, R. (2013). İletişim Araştırmaları ve Kuramları. 4. Baskı. İstanbul: Derin Yayınları.
- Topçuoğlu, R. A. (2007). *Türkiye'de İnsan Ticareti: Müracaatçı Profili, Sığınma Evi Hizmetleri ve Sosyal Hizmet Önerileri*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Tyldum, G. (2013). Dependence and Human Trafficking in the Context of Transnational Marriage. *International migration*, 51(4), 103-115.
- Vural, D. G. (2007). *Uluslararası Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
- Vural, S. (2018). İnsan Ticareti Suçu, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Yenidünya, A. C.(2007). İnsan Ticareti Suçu, Ankara: Turhan Kitapevi.
- Yılmaz, Y. (2017). İnsan Ticareti Suçu ve İhtima Sorunu. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 23(3), 883-972.